

Asia C-152/20

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

30.3.2020

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin:

Tribunalul Mureș (Romania)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

1.10.2019

Kantajat:

DG

EH

Vastaaja:

SC Gruber Logistics SRL

Pääasian kohde

Pääasiassa on kyse kanteesta, jossa kantajat DG ja EH palkatun työntekijän ominaisuudessaan vaativat, että Tribunalul Mureș (Mureșin alioikeus, Romania) velvoittaa vastaajan, SC Gruber Logistics SRL:n, työnantajan ominaisuudessaan maksamaan tietyt rahamääräiset saatavat.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde

Ennakkoratkaisupyyntö koskee sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17.6.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) 3 ja 8 artiklan tulkintaa.

Ennakkoratkaisukysymykset

1) Onko 17.6.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 8 artiklaa tulkittava siten, että työsopimukseen sovellettavan lain valinta on esteenä sen valtion lainsäädännön soveltamiselle, jossa palkattu työntekijä on tavallisesti tehnyt työnsä, vai siten, että tällaisen lakiviittauksen olemassaolo on esteenä kyseisen asetuksen 8 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen soveltamiselle?

2) Onko 17.6.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 8 artiklaa tulkittava siten, että siinä valtiossa sovellettava vähimmäispalkka, jossa palkattu työntekijä on tavallisesti tehnyt työnsä, muodostaa oikeuden, johon sovelletaan tämän asetuksen 8 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettuja ”[säännöksiä], joista ei voida sopimuksin poiketa sen lain mukaan, jota lakiviittauksen puuttuessa olisi sovellettu”?

3) Onko 17.6.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 3 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä sille, että työsopimuksessa tehty viittaus Romanian työlainsäädännön säännöksiin johtaa Romanian lain valintaan sovellettavaksi laiksi, kun otetaan huomioon, että Romaniassa on yleisesti tiedossa, että tällaisen lainvalintalausekkeen sisällyttäminen työsopimukseen on lakisääteinen velvoite? Toisin sanoen onko 17.6.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 3 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä sellaisille kansallisille säännöksille ja käytännöille, joiden nojalla työsopimukseen on välttämättä sisällytettävä lauseke, jonka mukaan sopimukseen sovelletaan Romanian lakia?

Unionin oikeussäännökset ja unionin oikeuskäytäntö, joihin on viitattu

Sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17.6.2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 593/2008 (Rooma I), 3 artikla (Valinnanvapaus) ja 8 artikla (Työsopimukset)

Tuomio 15.3.2011, Koelzsch (C-29/10, ECLI:EU:C:2011:151)

Kansalliset säännökset, joihin on vedottu, ja merkityksellinen kansallinen oikeuskäytäntö

Työlaki nro 53/2003 (legea nr. 53/2003 privind Codul muncii), työaikoja koskeva 111 § ja lepoaikoja koskeva 133 §

Valtion välisten palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvaa työntekijöiden lähettämistä koskeva laki nro 344/2006 (Legea nr. 344/2006 privind detaşareo salariaţilor în cadrul prestării de servicii transnaţionale)

1 §

”Tämän lain säännöksiä sovelletaan

— —

b) Romanian alueelle sijoittautuneisiin yrityksiin, jotka lähettävät valtion välisten palvelujen tarjoamisen yhteydessä työsuhhteessa olevia palkattuja työntekijöitään jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan talousalueen tai Sveitsin valaliiton alueelle 4 §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin.”

4 §:n 2 momentti

”Tätä lakia sovelletaan, kun edellä 1 momentin b kohdassa tarkoitetut yritykset toteuttavat jonkin seuraavista valtioiden välisistä toimenpiteistä:

a) palkatun työntekijän lähettäminen Romanian alueella – lähettävän yrityksen lukuun ja sen valvonnan alaisena – lähettävän yrityksen ja Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan talousalueen tai Sveitsin valaliiton alueella toimivan palvelusuorituksen vastaanottajan välisen sopimuksen mukaisesti edellyttäen, että kyseisen palkatun työntekijän ja lähettävän yrityksen välillä on olemassa työsuhde komennusjakson ajan;

b) palkatun työntekijän lähettäminen Romanian alueella Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan talousalueen tai Sveitsin valaliiton alueelle sijoittautuneen yritysryhmän toimipaikkaan tai tällaiseen yritysryhmään kuuluvaan yritykseen edellyttäen, että kyseisen palkatun työntekijän ja lähettävän yrityksen välillä on olemassa työsuhde komennusjakson ajan;

c) palkatun työntekijän asettaminen tilapäistä työvoimaa välittävän yrityksen kautta sellaisen käyttäjäyrityksen palvelukseen, joka on sijoittautunut Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan talousalueen tai Sveitsin valaliiton alueelle tai joka harjoittaa toimintaa niiden alueella, edellyttäen, että palkatun työntekijän ja tilapäistä työvoimaa välittävän yrityksen välillä on olemassa työsuhde komennusjakson ajan.”

7 §¹

”Romanian alueelle sijoittautuneiden, kansainvälistä liikennettä harjoittavien työnantajien työntekijöihin, jotka on lähetetty työskentelemään rajoitetuksi ajaksi jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan talousalueen tai Sveitsin valaliiton alueelle ja jotka eivät kuulu edellä 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tilanteiden soveltamisalaan, sovelletaan tietyin muutoksin ja lisäyksin uudelleen julkaistun [työlain nro 53/2003] 43 §:n säännöksiä, ja heillä on saman lain 44 §:n 2 momentissa säädetyt oikeudet.”

Työsopimusmallin hyväksymisestä annettu työ- ja sosiaaliturvaministerin määräys nro 64/2003 (Ordinul ministrului muncii și protecției sociale nr. 64/2003 pentru aprobarea modelului-cadru al contractului individual de muncă), jonka liitteessä I olevassa N kohdassa määrätään, että kaikkien Romaniassa tehtyjen työsopimusten

on ehdottomasti sisällettävä seuraava lauseke: ”Tämän työsopimuksen ehtoja täydentävät työlain nro 53/2003 säännökset.”

Kansallisesta oikeuskäytännöstä mainitaan Tribunalul Mureşin 18.12.2018 antama ja ylemmässä oikeusasteessa sittemmin vahvistettu tuomio, jolla hylättiin kanne, jossa vaadittiin, että työnantajayritys velvoitetaan maksamaan Itävallassa tieliikennealalla sovellettavan vähimmäispalkan, johon kantajalla mielestään oli oikeus asetuksen N:o 593/2008 nojalla, ja tosiasiallisesti saadun palkan välinen erotus. Tribunalul Mureş katsoi, että sopimuspuolet olivat valinneet työsopimukseen sovellettavaksi laiksi Romanian lain sekä sopineet, että kyseinen palkattu työntekijä ei suorittaisi työtehtäviään kiinteässä toimipaikassa vaan liikkuisi jatkuvasti eri toimipaikkojen välillä; Tribunalul Mureş katsoi myös, että asianomainen palkattu työntekijä oli saanut palkan lisäksi päivärahaa ja että työsopimuksen osapuolet olivat tarkoituksellisesti vahvistaneet palkan määrän Romanian leuina Itävallassa sovellettavan euromääräisen vähimmäispalkan sijasta. Tuomion mukaan myöskään se, että työvälineet (kuorma-autot) olivat pysäköitynä Itävallassa sijaitsevassa kotipaikassa, se, että paikka, johon kantaja palasi suoritettuaan tehtävänsä, sijaitsi Itävallassa, tai se, että kantaja teki tavallisesti työnsä sopimuksen täyttämiseksi Itävallassa, eivät olleet riittäviä tekijöitä, jotka sulkisivat pois mahdollisuuden valita Romanian laki työsopimukseen sovellettavaksi laiksi.

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä pääasiassa

- 1 Ennakkoratkaisupyyntöä todetaan, että vastaajana oleva yritys oli palkannut kantajat kuorma-autonkuljettajiksi Euroopan unionin alueella harjoitettavaa toimintaa varten. Kantajien vastaajan kanssa tekemät työsopimukset sisältävät seuraavat kohdat: ”Tämän työsopimuksen ehtoja täydentävät työlain nro 53/2003 säännökset sekä yksikössä/alalla sovellettavat työehtosopimukset” ja ”Tämän työsopimuksen tekemistä, täytäntöönpanoa, muuttamista, keskeyttämistä tai irtisanomista koskevat riita-asiat ratkaistaan aineellisesti ja alueellisesti toimivaltaisessa tuomioistuimessa sovellettavan lain mukaisesti.”
- 2 Työsopimukset sisälsivät myös seuraavat täsmennykset kantajien työpaikasta: ”Työ tehdään kotipaikan, toimipaikan tai muun organisoidun työpaikan korjaamon yksikössä, toimitilassa, pajalla tai osastolla Oradean [Romania] kunnassa ja siirtämisen tai komennuksen mukaan asiakkaiden tai nykyisten ja tulevien tavarantoimittajien kotipaikoissa tai toimitiloissa kaikissa kohteissa, jotka sijaitsevat kotimaassa tai ulkomailla ja joissa tarvitaan työtehtävien toteuttamiseen käytettyä ajoneuvoa, tai missä tahansa muussa paikassa, missä palkattu työntekijä harjoittaa kuljetustoimintaa.”
- 3 Kantajien työsopimukset tehtiin sekä romanian- että italiankielisinä (puolet sivusta romaniaksi ja puolet italiaksi).
- 4 Tribunalul Mureşissa nostetussa kanteessa vaaditaan erityisesti, että vastaaja velvoitetaan maksamaan kantajille palkka, johon heillä on oikeus asetuksen (EY)

N:o 593/2008 (Rooma I) nojalla, eli tosiasiallisesti saadun palkan ja Italiassa tieliikenteen alalla sovellettavan vähimmäispalkan välinen erotus, sekä kolmannen- ja neljännen kuukauden palkat, joihin kantajilla mielestään oli oikeus asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) nojalla luettuna yhdessä Italian logistiikka-, maantiekuljetus- ja rahtialan työehtosopimuksen kanssa, maksupäivän inflaatioindeksien mukaisesti tarkistettuina ja laillisine korkoineen kunkin näin lasketun summan kuukausittaisesta määräpäivästä lukien (kummallekin kantajalle); kanteessa vaadittiin myös, että EH:lle maksetaan edellä mainitun asetuksen mukaisesti tosiasiallisesti saadun palkan ja Saksassa sovellettavan vähimmäispalkan välinen erotus siltä ajalta kuin EH oli komennuksella Saksan alueella.

- 5 Pääasiassa vastaajana oleva SC Gruber Logistics SRL totesi toimittamassaan vastineessa, että kantajat työskentelivät sen palveluksessa ajamalla Romaniassa rekisteröityjä kuorma-autoja ja Romaniassa sovellettavan lainsäädännön mukaisesti myönnettyjen liikennelupien perusteella, että kaikki ohjeet tulivat kyseiseltä yhtiöltä ja että työn organisointi tapahtui Romaniassa.
- 6 Tässä tilanteessa Tribunalul Mureş päätti kantajien pyynnöstä esittää unionin tuomioistuimelle kysymyksiä asetuksen N:o 593/2008 3 ja 8 artiklan tulkinnasta.

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

- 7 Kantajat väittävät vaatimuksensa tueksi, että vaikka työ sopimukset oli rekisteröity Romaniassa, työ sopimusten täyttämisen aikana tehtiin tavallisesti Italiassa, minkä takia heillä on oikeus Italiassa maantieliikennealalla sovellettavaan vähimmäispalkkaan heille maksetun Romanian vähimmäispalkan sijasta. Kantajat vetoavat tältä osin unionin tuomioistuimen 15.3.2011 antamaan tuomioon Koelzsch (C-29/10, ECLI:EU:C:2011:151).
- 8 Kantajat korostavat, että paikka, josta kuljetustoimeksiannot alkoivat ja jossa ohjeet annettiin, oli Italia, että työvälineet – käsiteltävässä asiassa kuorma-autot – olivat pysäköityinä Italian alueella, että kuljetusten kohdepaikat ja tavarankäsitelypaikat olivat pääasiassa Italiassa ja että paikka, johon he palasivat työtehtävien suorittamisen jälkeen, sijaitsi Italiassa.
- 9 Vastaja vastusti asian saattamista unionin tuomioistuimen tutkittavaksi ja katsoi, etteivät edellytykset ennakkoratkaisupyynnön esittämiseksi täyttyneet.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteluista

- 10 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko asetuksen N:o 593/2008 8 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että jos työntekijä tekee tavallisesti työ sopimuksessa sovitun työn jossain muussa kuin siinä valtiossa, jonka lain sopimuspuolet ovat nimenomaisesti valinneet sovellettavaksi laiksi, kansallinen tuomioistuin voi kyseisen säännöksen

viimeisen virkkeen nojalla estää sopimuspuolten valitseman lain soveltamisen, kun kaikista olosuhteista ilmenee, että työsopimus liittyy läheisemmin johonkin toiseen valtioon.

- 11 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, muodostaako siinä valtiossa sovellettava vähimmäispalkka, jossa palkattu työntekijä on tavallisesti tehnyt työnsä, oikeuden, johon sovelletaan kyseisen asetuksen 8 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettuja ”[säännöksiä] – –, joista ei voida sopimuksin poiketa sen lain mukaan, jota lakiviittauksen puuttuessa olisi sovellettu”.
- 12 Jos tähän kysymykseen vastataan kieltävästi, palkattuun työntekijään sovelletaan edelleen sen valtion vähimmäispalkkaa, jonka lain sopimuspuolet ovat nimenomaisesti valinneet, siinäkin tapauksessa, että sen valtion, johon sopimus liittyy läheisemmin, laissa säädetty vähimmäispalkka on suurempi ja tästä aiheutuu vahinkoa työntekijälle.
- 13 Jos tähän kysymykseen sitä vastoin vastataan myöntävästi, sopimukseen olisi sovellettava kahta eri lakia, eli nimenomaisesti valittua lakia sekä lakia, joka sisältää ”[säännökset] – –, joista ei voida sopimuksin poiketa sen lain mukaan, jota lakiviittauksen puuttuessa olisi sovellettu”.
- 14 Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa selvittää, tarkoittaako se, että työnantaja käyttää vakiomuotoista työsopimusta, jonka sanamuoto on ennalta määritetty kansallisella säännöksellä tai määräyksellä ja johon on ehdottomasti sisällytettävä lauseke, jonka mukaan kyseiseen sopimukseen sovelletaan Romanian työlainsäädäntöä, sitä, että sovellettava laki on Romanian laki.
- 15 Jos unionin tuomioistuin toteaa, että tällainen kansallinen lainsäädäntö ja käytäntö ovat ristiriidassa asetuksen N:o 593/2008 3 artiklan kanssa, kansallinen tuomioistuin voi poistaa sopimuksesta kyseisen pakollisen lainvalintalausekkeen.